

Penombra i llum

Les històries de la vida s'acaben sempre amb la mort." Aquesta frase, que declama una veritat tan evident com eloqüent, es troba a la darrera pàgina de l'últim conte de *Quan arriba la penombra* (Proa, 2017), l'últim llibre de Jaume Cabré, que recull tretze relats on la mort (especialment la mort violenta i les circumstàncies, humanes i inhumanes, que l'envolten) té una presència constant. Una col·lecció d'històries que, a més, interactuen entre si, amb personatges, objectes o situacions que trobem aquí i allà. Si el llibre comença amb un pare que porta el fill a l'orfenat, acaba amb un fill que porta el pare a la residència.

Només els autors mediàtics (no és el cas de Cabré, que es prodiga ben poc en els mitjans) i els grans autors (i aquest sí que és el seu cas) són capaços d'encapçalar llistes de vendes amb un recull de narracions. Ara mateix, Jaume Cabré deu ser l'autor català que més connecta amb un públic ampli sense renunciar a fer una obra de qualitat literària, que respecta la intel·ligència del lector mitjà i, alhora, li ofereix històries atractives. Perquè Cabré és un veritable virtuós en l'art de la narrativa. Els relats de *Quan arriba la penombra* furguen en els racons més foscos de la naturalesa humana tot presentant un seguit de perso-

natges que, de vegades, són víctimes, però que sovint són assassins (assassins a sou, assassins accidentals, assassins venjatius, assassins violadors, assassins desequilibrats, assassins amants de l'art, assassins aspirants al Premi Nobel de literatura...). El contrast i la convivència entre la bellesa i la maldat humana (que l'autor ja havia explorat en altres de les seves obres, especialment a la monumental *Jo confesso*) és present en bona part dels contes d'aquest recull. El fet de tractar temes tan truculents, d'altra banda, no aboca Cabré cap a una prosa fosca, sinó que és capaç de mantenir el seu estil habitual, lluminós i carregat d'ironia, àgil i viu, que barreja temps i espais i que utilitza amb una naturalitat extraordinària l'estil directe lliure. Un estil que, a hores d'ara, fa que la seva prosa sigui inconfusible i que, amb el temps, caldrà estudiar fins a quin punt ha influït en altres escriptors.

Sóc, des de fa molts anys, un entusiasta incondicional de la prosa de Jaume Cabré, i això posa del tot en dubte la meva imparcialitat a l'hora de jutjar els seus textos. Però, com que això no és una crítica literària (ni tan sols una ressenya), no em cal ser imparcial. El cas és que m'agrada molt com escriu Cabré i, a més, al marge dels seus mèrits literaris, estic convençut que deu ser una bona persona. Altrament, no s'explicaria la seva capacitat per penetrar amb tanta claredat en els plecs de la dolenteria humana i mostrar-ho com ho fa a *Quan arriba la penombra*.

